

Fotó: Bágya Rita

„Csak tiszta forrásból” – a magyar értékek egyetemes jelentősége*

Tisztelt főigazgató asszony, főigazgató úr, kedves vendégeink, hölgyeim, uraim, egy 10 percre szánt bevezető köszöntő az vagy nagyon rövid, vagy unalmas. Most megpróbállok nem unalmas lenni, élni azzal a lehetőséggel, hogy újra sokak visszajöttek ide Lakitelekre. És talán látják azokat a változásokat is, amelyek az elmúlt esztendőkből jellemezték a megújulásunkat.

Ebben az esztendőben kétmilliárdos keretből történik a felújítás, valamennyi épületünk megújul, alapos korszerűsítésen megyünk át, és egy olyan intézményrendszer jön létre Lakiteleken, amely kötelességének tekinti, hogy a Kárpát-medence szolgálatában népfőiskolákat erősítsen és egy olyan központ legyen, amely alkalmas arra, hogy azt a szellemi erőteret legyen képes mozgósítani, amelyet a Nemzeti Művelődési Intézet az elmúlt esztendőkből képes volt szinten rendkívüli erőfeszítéssel, jó kormányzati összhangban életre kelteni. És mindazokat a hagyományokat, gyakorlatokat is képes volt átvenni, amelyek a 21. század első évtizedeinek is megfelelőek.

Aki alaposabban ismeri Európát és a világ ilyen jellegű törekvéseit, méltán mondhatja, hogy a magyar valóságnak megfelelő olyan időszak kezdődik itt most, amelyért érdemes dolgozni. Az élő magyar nemzet ere-

jét kell fölmutatnunk, mozgósítanunk. Mégpedig akkor, amikor a gátlástalanul piacosító és hipnotizáló erők látشانak erősebbeknek, akár az életben és azon belül a kultúrában.

Egy nemzet a közösségein keresztül lélegzik. És ahogy az emberi szervezetben, úgy egy ország, egy nemzet életében is, ha a levegővételnek külföldi akadályai vannak, létrejön egy embólia, amely ideiglenes vagy annál is komolyabb sérülésekkel járhat. Nem részletezem.

Ebben az időszakban, amit én a legfontosabbnak tartok, és ezt az elmúlt tanácskozások, ilyen jellegű összejövetelek erősítették bennem, hogy a szellemi, gyakorlati erőterben, amit a Nemzeti Művelődési Intézet jelent, nem sópáncodnak, nem siránkoznak, nem szomorkodnak. Nem mondják azt, hogy hát, ezekkel?, itt?, ennyit?, ennyiből? és így tovább. Hanem megpróbálják mozgósítani a belső hitet, erőt. Leltárt készítenek és leltárt készítették szűkebb és tágabb környezetben, megkeresték azt, hogy no, akkor ketten-hárman-öten-nyolcan mit hogyan, korábbi tapasztalatok, akár évszázados vagy évezredek tapasztalatok alapján. Mi az, ami egy közösséget élénkíthet, megszervezhet, dolgoztathat. És ez a közösség hogyan illeszkedik a többi közösséghez, s hogyan lesz fölemelő erő forrása egy kis településnek, kis

tájnak, nagyobb tájnak, Kárpát-medencei magyarságnak.

Igen, az értékek mentén szerveződik, értékközpontú ez a szerveződés, ez a munka. És értékek dolgában – hányszor megfogalmaztuk ezt –, értékek dolgában nincsen kompromisszum. Nincs, mert a jó és a rossz között nincs középút: valami vagy jó, vagy rossz. Ami közte van, azzal lehet ugyan egy ideig együtt élni, kényszerűen, de köztes állapotban, a döntés, a változtatás tudatával.

Tulajdonképpen a rendszerváltoztatás is egy nagy próbatétele volt ennek a nemzetnek két és fél évtizeddel ezelőtt. Itt ül a konferencia következő előadója, Bíró Zoltán az MDF első alapító elnöke. És én azok közé tartozom, akik azt mondják, hogy volt rendszerváltozás, csak rossz lett a rendszer, amivé alakult, változott. S most, néhány esztendeje van lehetőségünk arra, hogy akár alapos korrekcióval, akár átmeneti korrekciókkal – kérdés, melyik területéről van szó – legyünk képesek arra, hogy valóban létrejöhessen azon gondolatok mentén, azon programok mentén a rendszer újjászervezése, amelyet '87-ben itt Lakiteleken, a sokat emlegetett sátorban – ma is elfogadhatóan – megfogalmaztunk. És próbáltuk, ahogyan lehetett, érvényesíteni. És aztán rá kellett jönnünk, hogy azok bizony egy épp olyan hazai, nemzetközi kapcsó-

* A 2015. február 16-17-18-án a Lakiteleki Népfőiskolán megrendezett „Nemzetben gondolkodni – a nemzetért cselekedni”. A Nemzeti Művelődési Intézet országos konferenciája a szakmai megújulás alapértékeiről című konferencián elhangzott konferencia-köszöntő előadás szerkesztett változata.

latrendszerben szinte reménytelen vállalkozások voltak. Ehhez kellett olyan körülmények, változások, amelyek alkalmassá tették az országot, hogy akár egy Nemzeti Művelődési Intézet egy ilyen korszakot indítson el a magyar életben, közművelődésben, művészeti életben, tulajdonképpen az élet szinte minden területén érezhető hatással, amilyent elindított.

S ezen belül a népfőiskola. Ugyanúgy rendeződnie kell a környezetnek ahhoz, hogy az a népfőiskolai gondolat életre keljen, amelynek megvan a maga hagyománya, megvannak a maga Kárpát-medencére jellemző különféle kísérletei, erőfeszítései. És talán most van itt az az idő, amikor ez a népfőiskolai gondolat is a gyakorlatban megvalósulhat. Lesz majd nyilván alkalom arra – reményeim szerint még ebben az esztendőben –, amikor úgy ülünk itt három napig, hogy ennek a részleteit beszéljük meg, a Nemzeti Művelődési Intézettel közösen, amely intézménnyel – reményeink szerint – együtt fogjuk megszervezni.

A lakiteleki népfőiskola nyilván kihasználja azt a lehetőséget, hogy kiemelt kormányzati beruházásként megújuljon. 25 hektáros területen történik a bővítés, új épületekkel, illetve a meglévőknek a felújításával. És természetes, hogy él a pályázatokkal, azokkal a lehetőségekkel, amelyek akár országos, vagy Kárpát-medencei szintűek. Amilyen a filmszemle, például. Vagy a talán látszatra nem olyan jelentős, de legalább annyira fontos szépírási verseny, például, amit most hirdettünk meg.

Ma reggel nézegettem éppen a – március első napjaiban zárult felhívásunk – már beérkezett pályázatait, hogy az elsősök, másodikosok, harmadikosok hogy másolják le szépírással Ágh István Édesanyám, virágosat álmodtam; a negyedik, ötödik, hatodik osztály Csoóri Sándor Anyám fekete rózsá c. versét; a hetedik, nyolcadikosok pedig Sinka István Anyám balladát táncol c. gyönyörű költeményét. És ennek a célja kettős, egyrészt nem árt, hogyha a gyerekek sikerélménye a szépíráshoz kötődik. Másrészt nagyon sok olyan gyereknek küldik el a szépírást, aki lehet, hogy nem tűnik ki más területen, de

itt sikerélményhez jut – abban a világban, amikor a számítógép bizony a kézírás háttérbe szorítja. Lesz egy verstalálkozónk is, Csoóri Sándor születésének 85. évfordulóján hirdettük meg ezt a pályázatot. És hogy mit fogok tenni a szépírással? Hát nem fog porosodni valamelyik szekrényben, mert munka van, teljesítmény van mögötte. Mindenki fog kapni egy pár soros köszönetet, minden gyerek személyre szólóan. És a munkákat idősek otthonába visszük el, és névre szólóan adjuk oda anyák napján olyan idős néniknek, akik ezen az alkalmon mástól ajándékot nem kapnának. Az elmúlt években is segítettek ebben lelkészek, plébánosok, segítettek ebben önkormányzati képviselők, illetve az idősothonok vezetői.

Nem véletlenül emelem ki ezt a kis aprónak tűnő programot az életünkől. Mert megpróbálunk olyan továbbgondolható modelleket kidolgozni, amelyek nem anyagilag jelentenek valamit, nem kell hozzá befektetés, munka kell hozzá, odafigyelés, törődés, kapcsolatrendszer kialakítása. A szépírási pályázatunk az idősek otthonával való kapcsolatunk tovább erősödését is szolgálja. Nem véletlenül vannak itt különféle programok, egymáshoz kapcsolódó programok.

Van egy másik, éppen most indított kis programunk is, ez a Színezd ki. Óvodásoknak. Mégpedig a magyar zászlót kell átmásolniuk és kiszínezni, piros-fehér-zöldre, ennyi. A nagyobbak a szent koronás címet színezzék ki. És itt is a cél az, hogy egy kicsit odafigyeltetni. Ahogyan csináltuk már ezt iskolásokkal, a helyi címet kellett kiszínezni meg lerajzolni. Bizony még az is kiderült, hogy a tanító néni, meg a tanár bácsi se nagyon ismeri a helyi címet. És nem ártott, hogy egy kicsit odafigyeltek erre. Apróságnak tűnik, nem olyan nagy dolog, de nagyon sok olyan gondolatot, feladatsort indíthat el, akár egy kis közösségen belül,

amelyik valóban közösségi kapcsolatokat erősít. És nagyon sok olyan ajtó van, amin aztán tovább lehet menni, nagyon sok olyan folyosó, amely más területekre is indul.

Lesz itt Rákóczi-vetélkedő is, ez egy Kárpát-medencei vetélkedő minden esztendőben. Semjén Zsolttal egyik kezdeményezője vagyok, hogy II. Rákóczi Ferenc születésnapja emléknapp legyen. Most kerül a Parlament elé. Meghirdettük a Rákóczi-vetélkedőt, 24 iskola csapata jön Lakitelekre, a Keresztény Életben hét oldalon keresztül jelentek meg a feladatok. Van egy selejtező, itt már nem lehet lexikonokhoz nyúlni, aztán a legjobbak kerülnek a döntőbe, és a legeslegjobbkat minden esztendőben elviszem egy zárandókútra. Most Rákóczi életútjának egy részét fogjuk majd három-négy napon át bejárni.

Amikor lesz már több ilyen népfőiskola a Kárpát-medencében, nyilvánvaló, hogy hasonló jellegű programokat tudnak kis táji, nagy táji térségekben előkészíteni, hiszen a népfőiskola abban különbözik egy művelődési központtól, hogy itt van szálláslehetőség, étkezési lehetőség, nagyterem, kisterem. Van fürdő, uszoda, tornaterem, lovaglási lehetőség. És folytathatnám a sort azokkal a lehetőségekkel, kiállítóterem, foglalkoztató – nem tudom én – útjelző táblák, vagy padok, amelyek úgyszintén bekapcsolhatók egy-egy helyi programba.

Értékek dolgában nincsen kompromisszum. Ez lehet talán ennek a három napnak is az egyik mottója. És nincs középút. És nem érdemes kicsit dolgozni. Vagy tesszük a dolgunkat maximális erőfeszítéssel, és akkor elvárhatjuk a kormányzattól, hogy maximális erőfeszítéssel támogassa ezt a nemzeti erőteret, amelynek jeles képviselőit tisztelettel köszöntöm és kívánok mindannyiuknak kellemes, hasznos itt időtöltést. És ahogy szoktuk mondani: érezzék jól magukat, és érezzék egymást is.

LEZSÁK SÁNDOR költő, tanár, politikus, a Magyar Demokrata Fórum egyik alapítója. A Magyar Országgyűlés alelnöke.